

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заклад вищої освіти
«Київський інститут бізнесу та технологій»
товариство з обмеженою відповідальністю

Іектор О.В. Яковлева
Іаказ № 50-од від 27.05.2024

ПРОГРАМА

фахового випробування з економіки та міжнародної економіки
для вступу на навчання ОС Магістр
осіб, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста),
здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Київ 2024

ПРОГРАМА єдиного фахового випробування – предметного тесту з дисципліни “Економіка та міжнародна економіка” для вступу на І курс навчання ОС Магістр спеціальності 051 “Економіка”, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста), здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Навчально-методичне видання

Укладачі:

Пішеніна Тетяна Іванівна, д-р екон.н, ст.наук.сп.

Чімишенко Сергій Миколайович, к.екон.н., доц.

Рябокінь Марина Валеріївна к.екон.н., доц.

Зміст програми

1. Вступ
2. Структура фахового випробування
3. Зразки тестових завдань
4. Рекомендована література
5. Критерії оцінювання фахового випробування

Вступ

Програма вступного випробування з фахових дисциплін вступного випробування для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки базується на вимогах освітньої програми підготовки відповідного рівня фахівців та відповідає змісту програми єдиного фахового вступного випробування з економіки та міжнародної економіки. .

Мета

Метою програми є забезпечення вступників необхідною інформацією щодо структури і змісту вступних випробувань, створення необхідних умов для оцінювання здобутих знань. Програма вступних випробувань охоплює питання за напрямками Макроекономіка, Мікроекономіка, Економіка підприємства і Міжнародні економічні відносини.

Під час підготовки до вступного випробування абітурієнтам рекомендується користуватися літературою, наведеною у програмі.

Зміст

Макроекономіка

Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічних рахунків. Національний обсяг виробництва (ВВП) та методи його вимірювання. Взаємозв'язок макроекономічних показників у зведених рахунках Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор та індекси цін.

Сукупний попит і сукупна пропозиція.

Макроекономічний кругообіг в умовах ринку. Сукупний попит. Крива сукупного попиту. Фактори, що визначають сукупний попит. Сукупна пропозиція. Цінові та нецінові фактори, що визначають сукупну пропозицію. Сукупний попит – сукупна пропозиція як модель економічної рівноваги.

Макроекономічна нестабільність

Циклічний характер і протиріччя капіталістичного відтворення. Економічний цикл, фази циклу та матеріальна основа періодичності криз. Види циклів і криз та характер їх впливу на ринкову економіку. Види та наслідки безробіття. Фактичний і природний рівень безробіття.

Грошовий ринок та банківська система. Монетарна політика держави

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Інституційна модель грошового ринку. Структура грошового ринку. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку. Гроші. Види та функції грошей. Грошові агрегати. Пропозиція грошей. Мультиплікативне розширення депозитів. Модель пропозиції грошей. Грошово–кредитна політика. Основні форми інфляції. Методи вимірювання інфляції. Регулювання інфляційних процесів. Соціально-економічні наслідки інфляції. Грошові реформи: поняття, цілі та класифікація.

Фіскальна політика: сутність та види, крива Лаффера

Роль держави та моделі економічної рівноваги «витрати – випуск» та «вилучення -ін'єкції» в змішаній закритій економіці. Фіскальна політика: сутність, види та інструменти. Вплив державних закупівель та чистих податків на ВВП. Дискреційна та автоматична фіскальна політика. Ефект гальмування динаміки ВВП. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Крива Лаффера. Фіскальна політика та державний бюджет. Дефіцит бюджету та державний борг.

Економічне зростання: сутність та типи. Фактори економічного зростання

Сутність, показники та фактори економічного зростання. Типи економічного зростання, технічний прогрес і економічне зростання. Загальна характеристика моделей економічного зростання.

Людські ресурси та людський розвиток. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку.

Механізм функціонування ринку праці. Кейнсіанська та неокласична моделі безробіття і засоби його обмеження. Стан ринку праці та безробіття в Україні. Рівень і якість життя населення як соціально-економічні категорії. Підходи до оцінки рівня і якості життя населення в Україні. Міжнародні показники рівня і якості життя населення. Державне регулювання рівня і якості життя населення.

Мікроекономіка

Основи економіки. Ефективність використання ресурсів

Мета та предмет вивчення економічної науки. Функції економічної науки. Економічний закон зростання потреб. Поняття економічних ресурсів та проблема їх обмеженості. Поняття і проблеми економічної ефективності. Крива виробничих можливостей.

Попит, пропозиція та ринковий механізм.

Попит і закон попиту. Крива попиту. Еластичність попиту. Пропозиція і закон пропозиції. Крива пропозиції. Еластичність пропозиції. Ринкова

рівновага і рівноважна ціна. Чисті втрати суспільства. Прямий і непрямий вплив держави на ринкову рівновагу. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкове становище покупців і продавців. Чисті втрати суспільства.

Теорії поведінки споживача

Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага. Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ. Криві байдужості та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміщення благ. Карта кривих байдужості. Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позиції порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача.

Теорія виробництва і витрат

Параметри функціонування підприємства як мікроекономічної моделі. Суть виробництва. Технолопя виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт, їх взаємозв'язки. Стадії виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника. Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні і неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток. Постійні, змінні, сукупні витрати виробництва. Середні і граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва. Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія. Сутність ринкової структури. Види ринкових структур. Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми-досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах. Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Суспільні втрати від діяльності монополіста. Характерні ознаки ринкової структури монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.

Економіка підприємства

Основи функціонування підприємства.

Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність та напрями діяльності. Поняття підприємства та його характеристика. Види підприємств. Економічна модель підприємства як відкритої системи. Підприємництво як рушійна сила розвитку підприємства. Сучасні концепції підприємництва. Середовище господарювання підприємства: внутрішнє (мікросередовище), проміжне (мезосередовище) та зовнішнє (макросередовище).

Структура та управління підприємством

Структура підприємства. Сутність управління підприємством. Функції управління підприємством. Методи управління діяльністю підприємства. Організаційні структури управління підприємством. Принципи управління підприємством. Поняття виробничої структури та соціальної інфраструктури підприємства.

Планування діяльності підприємства

Планування: сутність та різновиди планів підприємства. Стратегічне, тактичне, оперативне планування: сутність та часові межі. Бизнес-план: визначення та його розділи Поняття економіко-математичної моделі! та моделювання. Класифікація моделей. Поняття адекватності моделі. Модель «чорної скриньки». Основні етапи побудови економіко-математичної моделі. Критерії оцінювання статистичної значущості лінійного зв'язку

Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Основний капітал (необоротні матеріальні активи): сутність, видова структура, знос, амортизація, фондоддача, фондомісткість та фондоозброєність. Оборотний капітал (оборотні активи): сутність, видова структура, коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи: сутність, види та амортизація. Інновації: сутність, різновиди та інноваційний процес

Витрати та результати діяльності підприємства

Собівартість продукції та кошторис витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати). Ціна на продукцію (послуги): сутність та функції. Різновиди цін. Дохід та прибуток підприємства (валовий та чистий). Ефект та ефективність діяльності підприємства.

Персонал підприємства. Економіка праці!

Персонал підприємства, категорії персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні і неекономічні). Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Номінальна і реальна заробітна плата. Форми оплати праці. Соціально-трудові відносини на підприємстві: сутність, поняття. Суб'єкти соціально-трудових відносин: держава, роботодавці та наймані працівники.

Система міжнародних економічних відносин

Міжнародна економічна система

Сутність та характерні риси світового господарства. Міжнародна економічна система. Міжнародна економіка та її структура. Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля.

Міжнародна торгівля товарами та послугами

Теорії міжнародної торгівлі. Форми, методи та показники міжнародної торгівлі товарами. Поняття та форми міжнародної торгівлі. Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки. Показники міжнародної торгівлі. Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни. Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами.

Міжнародний рух капіталу

Причини та суть міжнародного руху капіталу. Інфраструктура ринку капіталу. Основні тенденції руху капіталу. Класифікація міжнародних інвестицій. Міжнародний кредит та його основні види. Наслідки вивозу капіталу для країн-експортерів та імпортерів капіталу.

Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці

Сутність, види і причини міжнародної міграції робочої сили. Основні причини, напрямки та закономірності міжнародної міграції робочої сили. Міжнародні центри тяжіння робочої сили. Наслідки міжнародної міграції. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Сутність, структура та основні риси світового ринку праці. Сегменти світового ринку праці та їх характеристика. Особливості розвитку світового ринку праці. Україна на світовому ринку праці.

Міжнародне науково-технічне співробітництво

Сутність міжнародної економічної інтеграції, рівні, форми і типи. Економічні наслідки інтеграції країн. Сучасні інтеграційні угруповання країн. Сутність технологій і міжнародного технологічного трансферу. Форми передачі та захисту технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій.

Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини.

Міжнародна валютно-фінансова система. Основи функціонування світової валютної системи. Етапи розвитку міжнародної валютної системи. Світовий валютний ринок, його основні функції. Структура й особливості функціонування світового фінансового ринку.

Структура фахового випробування

Фахове випробування відбувається у формі тестових завдань. Тести мають 20 запитань, кожне з яких має декілька варіантів відповідей. Лише один варіант відповіді є правильним. Вступник має обрати правильну відповідь.

На виконання тестів відводиться 60 хвилин.

Під час виконання вступних тестів не дозволяється користуватися навчальними засобами та мережею Internet. Мобільні телефони повинні бути вимкненими до початку виконання тестових завдань. Абітурієнти повинні сидіти окремо. Не можна ставити запитання викладачам та іншим абітурієнтам. Не можна підказувати іншим абітурієнтам. За порушення правил виконання тесту відповідальна за проведення тесту особа може звільнити абітурієнта від виконання тестового завдання.

Результати фахового випробування оголошуються в день проведення вступних тестів.

Зразки тестових завдань

Придбання нематеріальних активів підприємствами здійснюється способами:

- a) купівлі за рахунок власних коштів і кредитів банку;
- b) внесків національного або іноземного учасника до статутного фонду спільного підприємства;
- c) безкоштовній передачі нематеріальних активів іншими юридичними і фізичними особами;
- d) всі відповіді вірні.

Роялті – це:

- a) винагорода за використання нематеріальних ресурсів;
- b) права на нематеріальний ресурс;
- c) ділова репутація або ціна фірми;
- d) право на набутий виробничий досвід

Виділіть фактор структуризації національної економіки в регіональному просторі, що не впливає на територіальне розміщення економічних одиниць:

- a) геополітичний;
- b) підприємницький клімат;
- c) територіальний;
- d) все відзначене вище.

Сукупність ресурсів територіального утворення у контексті проблем регіональної структури національної економіки включає:

- a) два види ресурсів: природні й людські;
- b) три види ресурсів: природні, людські і капітальні;
- c) чотири види ресурсів: природні, людські, капітальні та технічний розвиток регіону;
- d) немає певної визначеності кількості основних видів ресурсів територіального утворення у контексті проблем регіональної структури національної економіки.

Який пункт є зайвим при визначенні середньодушових доходів населення?

- a) медіанний;
- b) середньо-арифметичний;
- c) модальний;
- d) середньо-геометричний

Міжнародна організація, яка приймає конвенції з прав найманих працівників, – це:

- a) МОМ

- b) МОС
- c) МОП
- d) МОІ

До матеріальної частини національного багатства належать:

- a) уміння і навички;
- b) матеріальні запаси для потреб оборони;
- c) літературні цінності;
- d) всі відповіді правильні.

До складу природно-ресурсного потенціалу не входять:

- a) земельні ресурси;
- b) інформаційні ресурси;
- c) рекреаційні ресурси;
- d) трудові ресурси.

У чому проявляються національні особливості економіки певної країни?

- a) в особливостях історичного розвитку й державного устрою;
- b) в рівні розвитку продуктивних сил, культури, техніки і технології;
- c) в традиціях, менталітеті й внутрішніх чинниках розвитку;
- d) усі відповіді правильні.

Визначте основні елементи моделі національної економіки:

- a) продуктивні сили й техніко-економічні відносини;
- b) соціально-економічні відносини;
- c) організаційно-економічні відносини;
- d) усі вищевказані елементи.

На якому з вказаних нижче етапів економічного розвитку знаходиться сучасна економіка України?

- a) індустріальне суспільство;
- b) інформаційна економіка;
- c) доіндустріальне суспільство;
- d) постіндустріальне суспільство.

Головним макроекономічним показником розвитку національної економіки виступає:

- a) сукупний суспільний продукт;
- b) національне багатство;
- c) національний дохід;
- d) валовий внутрішній продукт.

Кінцевою метою перехідних процесів в Україні є:

- a) формування ринкової економіки;

- b) формування змішаної економічної системи;
- c) досягнення макроекономічної стабілізації та економічного зростання на базі ефективного використання економічних ресурсів суспільства;
- d) формування динамічної, самодостатньої, соціально орієнтованої моделі суспільства, керованої соціально відповідальною державою при підтримці усього громадянського суспільства.

Найбільш визначальними характеристиками регіону є:

- a) рівень розвитку продуктивних сил певної частини території держави;
- b) соціально-економічна самодостатність;
- c) інтенсивність взаємозв'язків і цілісність складових елементів;
- d) все відзначене вище.

Нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між ринковою ціною та балансовою вартістю активів підприємства як цілісного майнового комплексу, що виникає в результаті використання найкращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів, послуг, нових технологій тощо – це:

- a) ноу-хау;
- b) гудвіл;
- c) роялті;
- d) товарний знак.

Під ліцензуванням розуміють:

- a) право користування технічним, технологічним та іншим рішенням;
- b) надання прав суб'єктам господарювання та використання об'єктів інтелектуальної власності;
- c) суму коштів, яку виплачує ліцензіат продавцю ліцензії;
- d) право на використання художньо-конструкторських рішень, що надають товарам специфічний зовнішній вигляд.

Критерії оцінювання фахового випробування

Фахове випробування з «Основ економіки» проводиться з метою перевірити та оцінити рівень сформованості економічної компетентності вступників.

Результати вступного випробування визначаються за 200-бальною шкалою. Мінімальна кількість балів для участі у конкурсі – 100 балів.

Особи, які набрали менше 100 балів, вважаються такими, що не склали вступний іспит з психології і до конкурсу не допускаються.

Кожна вірна відповідь у тесті оцінюється в 10 балів.

Рекомендована література

1. Економічна теорія: навч. посіб. / В. П. Решетило та ін. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с.
2. Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко та ін. – Х.: Право, 2016. – 268 с.
3. Економічна теорія: навч. посіб. / О. В. Стефанишин та ін. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. – 336 с.
4. Економічна теорія: підручник / М. Соколов та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 532 с.
5. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В. Д. Базилевича. 9-те вид., доповн. – К.: Знання, 2014. – 710 с.
6. Економічна теорія: Мікроекономіка: підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К.: Знання, 2014. – 134 с.
7. Економіка та організація виробництва: підручник / за заг. ред. В. Г. Герасимчука, А.Е. Розенплентера. – К.: Знання, 2007. – 678 с.
8. Економіка підприємства. Книга 1. [підручник для студентів вищих навчальних закладів]; за заг. ред. П. В. Круша, К. В. Шелехова. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 676 с.
9. Економіка підприємства. Книга 2. [підручник для студентів вищих навчальних закладів]; за заг. ред. П. В. Круша, К. В. Шелехова. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 624 с.
10. Сендзюк М. А. Інформаційні системи і технології в економіці: навч. посіб. / М. А. Сендзюк, М. Б. Вітер. – Київ: КНЕУ, 2011. – 422 с.
11. Економіка підприємства: Курс лекцій у 2 книгах // О.І. Андрусь, О.А. Гавриш та інші. Під заг. ред. П.В. Круша. – К.: НТУУ «КПІ», 2012. Книга 1. Структура, продукція, ресурси. Ч. 1. – 308 с.
12. Конкурентоспроможність промислових підприємств // О.А. Гавриш, А.Д. Кухарук, Т.В. Іванова. – Київ: НТУУ «КПІ» Вид-во «Політехніка», 2016. – 160 с.
13. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник з грифом МОНМСУ / Глущенко Я.І. [за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової]. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 384 с.
14. Міжнародна економіка: Підручник / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка / А.П. Румянцев (за ред.). — 3.вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2006.
15. Міжнародна економіка: Навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисципліни / Київський національний економічний ун-т / А. М.Поручник (ред.) — К.: КНЕУ, 2005.
16. Міжнародна економіка: Підручник / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка / А.П. Румянцев (за ред.). — 3.вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2006.
17. Міжнародна торгівля: Навчальний посібник / Румянцев А.П., Башинська Г.І., Корнілова І.М., Коваленко Ю.О. — К.: Центр навч. літератури.- 2004.

18. Філіпенко А.С., Будкін В. С., Веклич О. О., Годун С. Д., Дудченко М. А. Світова економіка: Підруч. для студ. вищ. навч. закл., що навч. За спец. «Світова економіка і міжнародні економічні відносини»/ С.В.Головко (голов.ред.).– 2 вид., стер. – К.: Либідь, 2001.
19. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія: Підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.. — К.: Либідь, 2006.
20. Базілінська О.Я., Мініна О.В. Мікроекономіка: навч. посіб. / за ред. Базілінської О.Я. 3-тє вид. випр. Київ : ЦУЛ, 2009. С. 13-125.
21. Башнянин Г.І., Щедра О.В., Мартин О.М. та інші. Мікроекономічна теорія: навч. посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2007. С. 132-158.
22. Горбачевська О.В., Мартин О.М. Мікроекономіка в задачах: розв'язки та пояснення : навч. посібник. Львів : ЛБІ НБУ, 2004. С. 67-74.
23. Кравчук Ю.Б. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків : ХНУВС, 2016. С. 48-52.

